VOEDSELBEWUSTZIJN NIEUWE ROL VOOR FRIES LANDBOUWMUSEUM

Nieuwe voedselexpositie moet ogen openen

Het afgelopen jaar is hard gewerkt aan de nieuwe expositieruimte in het Fries Landbouwmuseum aan de rand van Leeuwarden. Foto: Niels de Vries

SANDRA KUIPER

Hoe ziet ons wereldwijde voedselsysteem eruit, aan welke oplossingen wordt gewerkt en op welke manier kun je daar zelf positief aan bijdragen? Een nieuwe expositie in het Fries Landbouwmuseum moet bezoekers bewuster maken.

Het afgelopen jaar is hard gewerkt aan de nieuwe expositieruimte in het Fries Landbouwmuseum aan de rand van Leeuwarden. Op weg ernaartoe maken bezoekers kennis met oude landbouwwerktuigen en objecten die al langere tijd in het museum staan. Ze leren meer over de ontwikkelingen van de land- en tuinbouw en de wereld van het Friese paard. En kinderen worden op een speelse manier meegenomen in de productie van hun voedsel.

Aan dat aanbod voegt het Fries Landbouwmuseum vanaf deze maand een nieuwe expositie toe: Food for thought van fotograaf en filmmaker Kadir van Lohuizen. ‘Bij het honderdjarig bestaan van het Fries Landbouwmuseum in 2025 kozen we voor een andere koers. Enerzijds om meer bezoekers en daarmee een andere doelgroep te trekken en anderzijds om onze nieuwe rol beter te vervullen’, vertelt directeur Peter Wester van het museum.

AFFINITEIT VERSCHUIFT

‘De samenleving en de affiniteit met de land- en tuinbouw zijn veranderd’, legt Wester uit. ‘In Friesland was vroeger een groot deel van de bevolking werkzaam in de landbouw. Tegenwoordig is dat 4,5 procent, blijkt uit cijfers van het Planbureau Fryslân. En dat terwijl 100 procent van de bevolking voedsel consumeert uit de landbouw.’

Dat besef is er bijna niet meer, het is een vanzelfsprekendheid geworden, ervaart de museumdirecteur. Volgens hem staan mensen daarom steeds verder van de sector af. ‘Kinderen weten soms niet eens waar hun voedsel vandaan komt, terwijl de maatschappij wel invloed heeft op de productie daarvan.’

Het Fries Landbouwmuseum ziet daar voor zichzelf een verbindende rol in. ‘Niet alleen in de vorm van informatievoorziening en educatie, maar ook in het vinden van een opening om het gesprek met elkaar aan te gaan. We willen ons niet alleen meer richten op de historische, agrarische en culturele ontwikkelingen, maar juist ook op wat er nu in de samenleving speelt.’

Om deze nieuwe rol kracht bij te zetten en een thema in de collectie op te nemen die een brede doelgroep raakt, vond het museum een passend haakje bij de al bestaande expositie Food for thought van Kadir van Lohuizen. Voor zijn tentoonstelling, die eerder al was te bezichtigen in het Scheepvaartmuseum in Amsterdam, reisde de fotograaf en filmmaker de wereld over om het internationale voedselsysteem in beeld te brengen.

Zijn doel is om mensen te laten nadenken over de manier waarop het voedselsysteem is ingericht en welke gevolgen dat heeft. ‘Een heel treffende expositie die niet alleen de mooie kanten van onze hedendaagse voedselproductie laat zien, maar mensen bewuster moet maken over ons voedselsysteem en hen aan het denken zet over de keuzes die zij maken’, legt de directeur van het Fries Landbouwmuseum uit.

EEN STAP VERDER

Daar waar Food for thought vooral de wereldwijde voedselproductie in beeld brengt, gaan het Fries Landbouwmuseum en maar liefst 23 samenwerkende partijen nog een stapje verder. Als vervolg op de expositie van Van Lohuizen hebben zij het afgelopen jaar hard gewerkt aan Second thought.

‘Deze tentoonstelling laat de ideeën, visies, voorstellen en praktijkvoorbeelden van een heel uiteenlopende groep zien die zich inzet voor het voedselsysteem. Van Rabobank tot aan Lidl, de voedselbank en alles daartussenin’, legt Wester uit.

Want wat doen de agrarische sector, primaire sectoren en supermarktketens om te komen tot een eerlijk, goed en duurzaam voedselsysteem? Hoe werken zij daaraan? Wester: ‘Dat willen we beter aan de man brengen. We zeggen overigens niet dat dit hét antwoord is op het voedselvraagstuk, maar willen wel laten zien waar aan wordt gewerkt.’

> ‘We willen ons ook meer richten op wat er nu in de samenleving speelt’

Want er gebeurt veel, weet Wester. ‘Niet alleen staat de agrosector bekend om de innovaties, maar ook binnen supermarktketens en andere partijen is volop beweging. Denk aan winkelketenconcepten, duurzame energie en het ontstaan van nieuwe verdienmodellen.’

Om tot een zo goed mogelijke invulling van de expositie en het programma te komen, werkt het museum ook samen met voedselsysteemdenker Imke de Boer van Wageningen University & Research (WUR) en collega-voedselwetenschapper Jaap Seidell. ‘In de politiek gaat landbouw vaak alleen over boeren, vee en de teelt van groenten en fruit. Maar voedselproductie is veel breder dan dat en raakt ons allemaal’, stelt Seidell.

‘Kijk bijvoorbeeld niet alleen naar de politieke en geopolitieke discussies, maar ook naar klimaatverandering, waardoor wij als samenleving andere en bewustere keuzes moeten maken. En kijk naar de chronische welvaartsziekten die het huidige voedselsysteem met zich meebrengt’, observeert de WUR-voedselwetenschapper.

‘In deze tijd voeden wij onze kinderen op met ‘gauw even het bakje leegeten en wegspoelen met een drankje’, vervolgt Seidell. ‘Voedsel moet snel en makkelijk zijn, maar we zouden het veel meer op een duurzame en gezonde manier moeten consumeren. Ook dat moeten we meer voor het voetlicht te brengen.’

Ondersteunende lezingen, symposia en workshops

De expositie Food for thought van fotograaf en filmmaker Kadir van Lohuizen is vanaf deze maand tot en met juni volgend jaar te zien in het Fries Landbouwmuseum. Net als Second thought van het landbouwmuseum en samenwerkende partijen. Voor de totstandkoming van Second thought, een vervolg op Food for thought, werkt het museum samen met wetenschappers en 23 partijen uit de land- en tuinbouw, primaire sectoren en ketenorganisaties.

De nieuwe expositie werd op de eerste zaterdag van oktober geopend met een symposium. Vanuit verschillende invalshoeken namen Van Lohuizen, wetenschappers, brancheorganisaties en lokale politici bezoekers mee in de ontwikkelingen, uitdagingen en kansen binnen het hedendaagse wereldwijde voedselsysteem.

Om beide tentoonstellingen meer kracht bij te zetten, is gewerkt aan een rijk programma met lezingen, symposia en workshops. Deze vinden ook tot en met juni volgend jaar plaats.